

11

İnceleme

P. Coffey’in “Mantık Bilimi” Eseri Üzerine Bir İnceleme

Ludwig Wittgenstein

Editor's Note

Published by the Ludwig Wittgenstein Project.

Çevirmen Ahmet Karaca

Bu çeviri Ludwig Wittgenstein'in şu çalışmasına dayanmaktadır: Ludwig Wittgenstein. "Review: P. Coffey, The Science of Logic." The Cambridge Review, vol. 34, no. 853, 6 Mar. 1913, p. 351. Bu metin Ahmet Karaca tarafından çevrilmiştir ve Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International lisansı altında yayınlanmaktadır.

P. Coffey'in “Mantık Bilimi” Eseri Üzerine Bir İnceleme

The Science of Logic: an inquiry into the principles of accurate thought and scientific method. By P. Coffey, Ph.D. (Louvain), Professor of Logic and Metaphysics, Maynooth College. Longmans, Green & Co 1912.

Öğrenmenin hiçbir dalında bir yazarın, Felsefe ve Mantık'ta olduğu kadar içten araştırma sonuçları ceza almaksızın göz ardı edilmez. Bay Coffey'nin 'Science of Logic' [Mantık Bilimi] kitabının yayınlanmasını bu duruma borçluyuz: ve bu kitap yalnızca bugün birçok mantıkçının çalışmasının tipik bir örneği olması itibariyle dikkate alınmayı hak ediyor. Yazarın mantığı, skolastik filozofların mantığıdır ve yazar onların yaptığı tüm hataları yapar – elbette Aristoteles'e alışlagelen göndermelerle. Mantıkçılarımızın ağızlarına sakız ettikleri Aristoteles, bu kadar çok mantıkçının mantık hakkında onun 2000 yıl öncesinden daha fazla bilgiye sahip olmadığını bilseydi mezarında ters dönerdi. Yazar; mantıkta, simyadan arındırılmış kimya, astrolojiden

arındırılmış astronomi ile karşılaştırılabilir bir ilerleme sağlayan modern matematiksel mantıkçıların büyük çalışmalarına en ufak bir dikkat kesb etmemiştir.

Bay Coffey, birçok mantıkçı gibi kendini belirsiz bir şekilde ifade etme biçiminden büyük avantaj elde ediyor; çünkü eğer ‘evet’ mi yoksa ‘hayır’ mı dediğini anlayamazsanız, ona karşı çıkmak zorlaşır. Gelgelelim, bu sisli ifadeleriyle bile birçok ciddi hata yeterince açık bir şekilde fark edilebilir ve en göze çarpanlardan bazılarının bir listesini vermeyi düşünüyorum ve mantık öğrencisine bu hataları ve onların sonuçlarını mantıkla ilgili diğer kitaplardan takip etmesini öneriyorum. (Parantez içindeki sayılar, Bay Coffey’nin kitabında – 1. cilt – ilk kez bir hatanın meydana geldiği sayfaları göstermektedir; açıklayıcı örnekler bana aittir).

1. [36] Yazar, tüm önermelerin özne-yüklem biçiminde olduğuna inanmaktadır.
2. [31] Gerçekliğin düşüncelerin nesnesi haline gelerek değiştirildiğine inanmaktadır.
3. [6] Özdeşliği ifade eden ‘dır’ [is] sözcüğü ile ‘dır’ koşacını birbirine karıştırır. (‘Dır’ sözcüğü önermelerde bariz bir şekilde farklı anlamlara sahiptir –

- ‘İki kere iki dört’
- ve ‘Sokrates ölümlüdür’.)

1. [46] Şeyleri ait oldukları sınıflarla karıştırır. (Bir insan, insanlıktan bariz bir şekilde farklı bir şeydir.)
2. [48] Sınıfları ve kompleksleri birbirine karıştırır. (İnsanlık, öğeleri insan olan bir sınıftır; fakat, bir kütüphane öğeleri kitap olan bir sınıf değildir çünkü kitaplar birbirleriyle ancak

belirli mekânsal ilişkiler içinde durarak bir kütüphanenin parçası olurlar – sınıflar ise üyelerinin ilişkilerinden bağımsızdır.)

3. [47] Kompleksleri ve toplamaları birbirine karıştırır. (İki artı iki dört eder, ancak dört, iki ve kendisinin bir kompleksi değildir.)

Bu hatalar listesi bir hayli uzatılabilir.

Bu tür kitapların en kötü yanı, akli başında insanları mantık çalışmalarına karşı ön yargılı yapmasıdır.

Ludwig Wittgenstein.